

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatvs De Officiis, Electionibvs, Dignitatibvs, Et
Beneficiis Ecclesiasticis**

**Coras, Jean de
Colonia Agrippina, 1596**

VD16 C 5049

8 De vacatione per mortem, & simplicem renuntiationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63394](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63394)

ne pro defectu, de elect. cap. obeuntibus, 64. dist.
& dict. cap. postquam. Alioqui his omnibus casibus ad superiores gradatim fit deuolutio. cap. licet, de supp. negl. præb. & d.ca. nulla, in fin.

CAP. VIII.

De vacatione per mortem, & simplicem renuntiationem.

SUMMARIA.

- 1 Vacatio beneficij multiplex.
- 2 Vacationis modus expressus ceteros excludit.
- 3 Morte quandoque non vacat beneficium.
- 4 Beneficium de mensa Prælati.
- 5 Renuntiare quis possit beneficio.
- 6 Papa papatui renuntiat.
- 7 Papa electus non confirmatur.
- 8 Renuntians per procuratorem.
- 9 Renuntians quando beneficium repetat.
- 10 Renuntatio meticulosa valet.
- 11 Renuntatio præsumitur spontanea.
- 12 Renuntatio quando dicatur simoniaca.
- 13 Simonia non inducitur voluntate.
- 14 Renuntatio in manu superioris facienda.
- 15 Ius ad rem, facile perditur.
- 16 Præsentatio ius ad rem tribuit.
- 17 Superior in renuntiatione quis.
- 18 Renuntiationi quis præstet autoritatem.
- 19 Imperij electores an renuntiationem admittant.
- 20 Papa Imperatorem deponit.

B 5 AD

AD hæc porrò sciendum, beneficij vacatio-
 nem multis t̄ modis contingere. Sed his
 potissimum morte, renuntiatiōe (quæ vel
 simpliciter fit, vel ex causa permutationis) depo-
 sitione, promotione & matrimonio, Qui omnes,
 vno vacationis verbo veniunt: gloss.c. si propter.
 de rescrip.in 6.& in c. quia s̄pē. de præb.eo. lib.
 vbi præsertim eadem esset ratio. gloss.ca. cupien-
 tes. in prin. de elec̄t. in 6. Et tametsi vnuſ t̄ expreſ-
 ſus, in odiosis cæteros excludat: c. ſuſceptum. de
 rescrip. eod.lib. ideoque commodiffimum fit, ea
 vti clausula, Aut aliās quoquis modo, glo. §. item
 quod monasteria. de cau. in pra. In alijs tamen ne-
 gotijs, si dispar non fit ratio, reliqui omnes inclu-
 duntur. Felin.c. licet. colum. 2. de offi. deleg. Quo-
 circa lex futuri Pontificis electionem Collegio
 cardinalium, mortuo papa deferens: ca. vbi peri-
 culum. de elec̄t. in 6. c. in nomine domini. 23. dist.
 c. i. de renun. in 6. c. si Papa. 40. distin. censetur et-
 iam si Papa cedat, vt Celeſtinus: c. i. de renunt. in
 6. aut deponatur, quia hereticus: c. si Papa. 40. dist.
 idem iūs deuoluere. Clem. ne Romani. vbi gloss.
 de elec̄t. Cum & eo caſu Roma. Pontifex, quantū
 ad apostolicam ſedem, mortuus intelligatur. c. in
 apibus. §. ecce. 7. quæſt. i. c. i. vt lit. pend. in 6. Cæ-
 terum de his omnibus ſingulatim dicendū. Mor-
 te in primis vacare beneficium, ambigit nemo. c.
 ſuſceptum. de rescrip. in 6. Cum diſſoluat omnia
 mors. §. deinceps. de nupt. coll. 4. Niſi forte t̄ ſup-
 preſſum eſſet ab habente potestatem beneficium,
 4 c. cum acceſſiſſent. de conſtitut. Aut de prælati t̄
 menſa exiſteret, Clem. vn. §. quidam etiam, de ex-
 ceſ. præl. gloss. Clem. i. de reſcript. hoc eſt prælati
 menſæ ita vnitum, vt alium rectorem non habe-
 ret. gloss. d. §. quidam etiam. Hoc enim uſuſru-
 ctus

Etus exemplo,c.cum constet.de pig. prælati men-
sæ,tanquam proprietati,mortuo clero consoli-
datur.d. §. quidam etiam. Denique vbi canonica-
tuum,aut præbendarum numerus distinctus non
est,Canonizæ aut præbēdæ vacatio etiam per mor-
tem consolidari nequit.c.dilecto.de præben.c.ex
parte.de conces.præb. Nam vacatio dicitur,respe-
ctu existentiaz,& numeri.Panor.c.constitutus, 2.
q.de rescrip. & d.c. dilect. 7. nota. Vacat item re-
nuntiatione,tot.tit. de renuntia.tametsi ex causa
permutationis facta.c.i.de re.perm.in 6.gl.c.si ,p-
pter.de ref.in 6.Rot.dec.399.in Ant.modo de pa-
tronii consensu procedat,si beneficium sit patro-
natum.Pan.c.significatum de præbē.Cùm enim t
omnibus liceat cōtemnere;quę pro se sunt intro-
ducta:l.si iudex.ff.de min.l.pe. C.de pact. Liberū
est cuiq; etiam in articulo mortis cōstituto, c.pe.
vbi Pan.de renun.maiori tamen 14.annis,c.fin.de
iud.in 6.proprio se abdicare beneficio. c.ex trāf-
miss.c.in præsen.de renun.Qui nimo accusato pē-
dente lite. Et quod fortius est dānato, qui prouo-
cauit.l qui à latronib. §. si. ff. de testa.Præpos.c.stu-
deat. 50. dist. Vnde cum beneficij verbo, Papatum
venire probatum sit: c.i.de maled. poterit quoq;
pontifex t Romanus ,Papatui renunciare.c.i.de
renun.in 6.Nec obstat quod renuntiationem , nō
pro suo captu,sed superioris autoritate de eius-
demq; assensu,fieri oporteat:c.admon.& c.fin.de
renun.Papa autem,non habeat superiorem.c.nūc
autem. 21. dist. Id enim non obtinet, vbi superior
aliquis nō extat, ad quem possit haberi recursus,
c.licet,in fi.de elect. propter facti impossibilita-
tem.c.indemnitatis, §. pen.de elect.in 6. Qua
pariter ratione Papa t electus, plenam liberamq;
administrationem consequitur. c.in nom.Do. 23.
dist.

dist, non expectata ut in alijs prælatis, c. nosti. de
elect. confirmatione, quando desit superior. glos.
d.c. licet. in fin. Et in propria causa iudicat, c. cum
venissent. de iud. vt & alius qui uis supremus prin
ceps. l. proximè. ff. de his quæ in test. l. & hoc Ty
berius. ff. de hær. inst. Potest etiam quis beneficio
8 renuntiare, non tantùm per se, sed & per procurato
rem. l. i. §. i. C. de bo. mater. Quo casu censem
tur vacare beneficium, vbi facta est à procurato
re resignatio, non vbi constitutio procuratoris
facta fuit. glos. Clem. i. vt lit. pen. Archi. & alij. c.
2. de præben. in 6. Denique potest beneficium ver
bo collatum, aut per signaturam, Bullis non con
fectis renuntiari, & cum alio permutari. Rebuff.
§. i. de mand. A post. in concord. Quemadmodum
enim renuntiatio, ab initio voluntatis est, nemo
quippe valetudinis quantumuis deploratæ, bene
ficio renuntiare cogitur: c. pen. de cle. ægro. ca. 2.
& c. quamuis. 7. quæst. i. ita ex post facto necessita
tis, c. 3. super hoc. & c. in præsentia. de renunt. ca.
quam periculose. 7. quæsti. i. neque enim ius suū
sponte remittenti regressus dari debet. l. quæri
tur. §. si venditor, ff. de ædil. edict. Poterit itaque
beneficium resignatum, ab ordinario liberè con
ferri, & à clero impetrari, cap. 2. de rescript. ad
quod non redibit renuntians etiam ex causa per
mutationis sine noua collatione. gloss. c. penu. de
re. permuta. Docto. c. cum venerabilis, de except.
Vacat si quidem ut diximus, renuntiatione bène
ficium: quod sine canonica institutione obtineri
non potest. c. ex frequentib. de Institu. c. de regul.
iur. in 6. nisi tamen facta esset renuntiatio, ex
falsa causa, quam renuntians veram putabat. cap.
Si beneficiæ. de præben. in 6. Aut aliqua ratione,
inutilis reddi posset renuntiatio. quia malis al
terius

terius artibus extorta : per dolum puta , & frau-
dulentam æmuli suasionem, c.lectæ. de renuntia.
glo.c.suggestum.7.quæst.i.vel metum, c. Abbas c.
ad aures. c.ad audientiam , quod me. cauf. siue ex
persona propria,d.c.ad aures.d.c.ad audientiam.
quod me. cauf. siue ex persona eorum, qui pote-
stati nostræ vel affectui subiecti sunt,l.i.& 2.ff.de
liberal. cauf.l.i. §.per alias.ff.de iniur. siue etiam
ex amissione patrimonij incussum. dict.c.Abbas.
Rot.463.in no.Licet autem renuntiatio metu t mero
iure teneat: c. si verò, de iure iurand. ideo sit vel
actione quod metus causa , vel officio iudicis re-
scindenda.gloss. cap.super hoc, de renuntia.præ-
terquam vbi per capturam, & detentionem secu-
laris potestatis, facta esset : Clement.2. versi.sanè
de poen.noua tamen collatione opus non est. Pa-
norm.& alij,d.c.si verò. Quo casu enim facienda
est beneficij resignati restitutio,noua collatio nō
exigitur.Panormit.c.ex parte , num.18.de restitu-
spol.Vt itaque planè consistat renuntiatio,libera
& spontanea esse debet,d.c.Abbas,cum seq. quod
in t dubio præsumitur. l.Labeo.§.idem Tubero.
ff.de supp. leg. Neque enim delicti præsumptio
capienda est. l.merito. ff. pro soci. Nisi clericus
spoliatus reperiatur. d.ca.super hoc.& c.follici-
tæ.vbi Panorm. de restitut.spol. Deinde puram
trenuntiationem esse oportet, non tantum à pe-
cunia, c.ordinationes.i.quæsti.i.d.ca. super hoc.
sed & ab omni pactione. c.cum pridem. & ca.fin.
de pact.c.ex parte.i.de offic.delegat. Ne hoc,vel
illo casu,simonia contrahatur.Vnde facta ea lege
renuntiatio , vt beneficium Titio conferatur,
gloss.& Panorm. d.c.ex parte. Panorm.c.dilecto.
de præbend.aut pensionem certam resignans per
cipiat,Panormi.c.non satis.de Simonia.simonia-

ca

ca est, atque ideo nulla. Poteritque beneficium,
 vt vacans impetrari. Panorm. c. penul. de rer. per-
 mutat. Licet sola voluntas renuntiantis certum
 sperans successorem, simoniam non inducat. glo.
 & Doctor. d. c. ex parte. Felin. c. ad audientiam. 2.
 colum. 3. de rescript. Oportet tamen denique de pa-
 troni consensu (vt diximus) si Ecclesia patrona-
 ta sit, Panorm. ca. significatum. de præben. & su-
 perioris autoritate renunciationem fieri, c. ad-
 monet. & c. fin. de renunt. c. denique. 6. quæstio. 3.
 neque enim abdicare se sacerdotio, vt nec pote-
 state seculari, quispiam suo sensu potest. 1. lega-
 tus. ff. de offic. præsid. In præiudicium scilicet
 Ecclesiæ, aut superioris. c. non oportet. 7. quæsti.
 i. c. mulieri. 33. quæsti. 5. Quibus per quasi contra-
 etum ad administrationem se obligauit, c. n. si. §.
 verum. de renuntia. nam in damnum (clericis re-
 nuntiantis) effectum habere potest renuntiatio.
 gloss. c. quod in dubijs. de renunt. Cumque quan-
 tum in se fuit abierit beneficio, tacita pactio
 egisse videtur, ne peteret. 1. si vnu. §. si. ff. de pact.
 c. cum appellatioibus, de appellat. in 6. Hæc au-
 tem vera sunt siue expressæ, siue tacite renuntie-
 tur. Panorm. mit. c. ex ore reprobata. glo. de ijs que
 fiunt à maiori. Vnde licet apprehensione secundi
 beneficij videatur habere clericus primum pro-
 derelicto: ca. de multa. de præben. poterit tamen
 superior, sine quo dimitti non potuit sacerdotiu-
 m: d. c. admonet. ad illud clericum reuocare. Pa-
 norm. mit. d. c. ex ore. & d. c. de multa. Sanè literis ad
 beneficia, superioris etiam spreta autoritate, li-
 berè quis renuntiat. c. ad audientiam. 2. de rescri.
 c. sanè. de renunt. Etiam tacite, Clemen. gratiæ.
 de rescript. neque enim hoc casu superioris in-
 tereft, cum nullum sit clero quæsitum ius in re,

Rot.

Rot. 290. in Anto. ad rem. gloss. c. veniens. de re-
 nunc. Et tametsi ius ad rem quarti nonnulli pu- 15
 tent: non tamen id obligat clericum beneficio.
 Panormit. d.c. ad audientiam. 2. notab. multoque
 facilis à nobis euellitur. 1. si sponsus. §. si mari-
 tus. ff. de donat. inter vi. l. qui autem. in princip.
 ff. quæ in fraud. Eademque ratione dixerim, elec-
 tum ante confirmationem, in manibus eligen-
 tium, sine alia superioris autoritate, gloss. c. 2. de
 in integ. restitut. Deci. c. postquam. colum. 2. de
 electio. præsentatumque, priusquam instituatur,
 Rot. 328. in not. in manibus solius patroni, bene-
 ficio renuntiare posse. Cùm & electio, cap. fin. de
 translat. episco. & t̄ præsentatio, c. dilectus, vbi 16
 Innocen. de offi. deleg. solum ius ad rem tribuat.
 In beneficij præterea litigiosi renuntiatione, si
 tamen ius anceps sit & ambiguum, superioris au-
 thoritas non desideratur, c. 2. de in integr. restitu.
 Panormit. c. quod in dubijs. de renunt. Superior-
 rem autem t̄ hic appello, non collatorem, sed e- 17
 um qui potestatem habet instituendi, & destitu-
 endi: gloss. Clem. vn. de renunt. vt Pāpam, t̄ c. de-
 nique. 6. quæst. 3. legatum à latere, c. si Abbatem. §.
 fin. de elec. in 6. Episcopum, ca. cum ex iniuncto.
 §. fin. de hæret. c. nullus. 16. quæsti. 7. & capitulum
 sede vacante. Panorm. c. cum olim. de maior. &
 obed. Qui vero solam haberet conferendi pote-
 statem, veluti executor datus ad prouidendū re-
 nuntiationem admittere non posset, Rot. decis.
 218. & 431. in Ant. nisi ei nominatim esset iniū-
 etum. c. dudum in princ. de præbend. in 6. Et gene-
 raliter, qui iure speciali beneficium confert, quo
 niām destituere non potest, c. ea quæ. §. præcipi-
 mus, vbi Panormit. de stat. monach. resignationi
 authoritatem non interponit. gloss. & Panormi.
 d.c.

32 IO. CORAS. TRACT. DE OFFI.

- 19 d.c.cum ex iniuncto. §. fin. Vnde nec t̄ electores imperij, qui Cæsarem destituere nequeunt, eiusdem renuntiationem admittent. Bald. I. Barbarus, ad fin. ff. de offi. prætor. Sed hoc Romano Pon
20 tifici reseruatur, qui potest t̄ Cæsarem ex causa deponere. c.ad apostolicæ, de re iud. in 6. c. alius.
15. quæst. 6.

CAP. IX.

De renuntiatione, quæ fit ex causa
permutationis.

S V M M A R I A.

- 1 Renuntiatio ex permutatione permissa.
- 2 Permutatio vnde effectum sumat.
- 3 Tractatus non infert consensum.
- 4 Reseruatis Papa authoratur.
- 5 Abates exempti, Ecclesias plenè habent.
- 6 Capitulum, sede vacante admittit renuntiat.
- 7 Prohibitum una via, altera non permittitur.
- 8 Permutans non exprimit beneficia.
- 9 Optio non impedit permutationem.
- 10 Permutatio quando præsumatur iniusta.

1 **Q** VAE dicta sunt in renuntiatione simpli-
ci, in ea quoque obtinent quæ fit ex t̄ cau-
ta permutationis. Possunt siquidem omnia
beneficia, si tamen vnta non sint, Rot. 160. in not.
superioris accedente consensu, liberè permuta-
ri. c. cum olim & tot. ti. de rer. permutat. Tametsi
nō intitulum, sed in commendam possideantur,
Panormi. dict. c. cum olim. aut pro duobus vnum
commutetur, siue proprietatis Iure, c. cum vene-
rabilis. de excep. siue tituli, Frede. tract. permut.

q. 15.